en welke zijne beteekenis (zoo die immer te vinden mogt zijn). De oud-gallische en celtiberische numismatiek kan hierbij diensten bewijzen; in de laatste jaren voerde zij vele nieuwe bouwstoffen aan; maar even zelden als die philologische kunde bij epigraphen wordt aangetroffen, even weinig geven de numismaten er bewijzen van. De vakken der oudheidkunde zijn ook te uitgebreid, dan dat er voor de diepere studie der celtische en germaansche talen (zoo er bij oudheidkundigen ook aanleg voor mogt bestaan) genoegzame tijd kan gevonden worden. Op de GRIMM's, de ZEUSZEN, en allen die hun voetspoor drukken, is onze hoop gevestigd. Hier is zulk een bijstand onontbeerlijk; hier maakt eendragtige hulp niet slechts magtig, maar van haar alleen is nieuw licht en leven te verwachten.

*Leyden*, 31 *Mei* 1854. L. J. F. JANSSEN.

## BLADVULLINGEN.

Inter scriptores Latinos rei metricae [C.] MARII VICTORINI *Artem grammaticam de orthographia et de metrica ratione* consequitur MARII PLOTII SACERDOTIS DE METRIS [liber], ut est in MS. *Leid.*, sive, ut PUTSCHIUS edidit, MARII PLOTII AD MAXIMUM ET SIMPLICIUM CL. VV. DE METRIS LIBER. Est vero hic liber tertius *Artis Grammaticae* M. CLAUDII SACERDOTIS, cuius scriptoris primum et secundum *Artium* librum e codd. *Vindobonensibus* ediderunt EICHENFELDIUS et ENDLICHERUS in *Analectis Grammaticis* [1]. Ex *Praefatione* enim libri *de Metris* [2] apparet, SACERDOTEM primo libro egisse *de institutis artis grammaticae*, libro secundo *de nominum verborumque ratione*, *nec non etiam de structurarum compositionibus exprimendis;* in *tertio* denique *sive novissimo artium libro* de metris egit. MARCUS itaque CLAUDIUS,

1) *Vindob.* 1837. 2) p. 242. GAISF.

sive *Clodius*, SACERDOS in codd. scriptorum metricorum abiit in MARIUM PLOTIUM SACERDOTEM. Nomen huius viri CLAUDIUS rursus in CASUUM abiit apud RAPHAËLEM *Volaterranum*, in *Commentar. Urban.*[3] narrantem, anno 1493 in nobili coenobio *Bobiensi* repertos esse libros varii argumenti, in quibus hunc: *Casuus sacerdos de octo partibus orationis*, i. e. CLAUDII SACERDOTIS librum primum *Artis Grammaticae.* Unum eundemque esse utriusque illius operis scriptorem vel inde sequi videtur, quod in utroque morem quendam antiquiorum grammaticorum, iam inde a LUCILIO, poeta et grammatico, receptum, secutus sit, de quo propriis nominibus suis illi paradigmatum loco uterentur[4]; atque ita benigne usus est in utroque opusculo SACERDOS, ut in eo eundem hominem ineptum facile agnoscas. Ita libro I. § 82. *Sacerdote docente* exempli instar adhibuit; itaque in nomine suo lusit ludi magister libro II. §§ 81. 82. 83. 86; item in *Incerti*, — sed quod CLAUDII SACERDOTIS esse vidit ENDLICHERUS[5] — *Artium Grammaticarum fragmento* exempli verba haec sunt: *studente Sacerdote*, *σπουδάζοντος Σακέρδωτος*. Neque minus moleste suo ipse nomine abusus est in libro III *De Metris* in multis miserrimis versiculis, v. g. in illo[6]:

Has tibi dactylici species per carmina metri
bis senas et quinque simul dedit ore *Sacerdos.*

vulgo *sacerdos;* tum hoc tanquam *Hipponacteo*[7]:

Latina trado carmina *sic sacerdos.*

voluit fortasse homo ingeniosus ita:

Latina trado carmina *haec Sacerdos sic;*

fortassis et hoc quasi *choriambico Eupolideo tetrametro catalectico*[8]; quo simul deorum cultorem se significat:

*Dî* boni! servate *Sacerdotem* vos colentem vos.

vulg. *Dii* et *sacerdotem*, in hoc versu barbare litteram *v* pro consonante non habuit; praeterea hoc, quem misere finxit, *antispastico tetrametro acatalecto mixto*[9]:

SACERDOS docens bene vos formavit ad artes bonas;

---

3) IV. f. 56. pr. ed. Rom. 1506. apud LACHM. Praef. in *Terent. Maur.* p. v.
4) De hoc more egit I. BECKERUS in *Philologi* Vol. VI. 755—757.
5) p. 77 sqq. 6) p. 267. G. 7) p. 270. 8) p. 288.
9) p. 291.

denique hoc optimo *antispastico tetrametro Sapphico Priapeio catalectico*, quem dicit (p. 292):

Isthaec composui metra SACERDOS optima nunc.

*Appingadami*, *mense Maio* 1854. B. TEN BRINK.

---

*Odyss.* ο 434 sqq.

Τὸν δ' αὖτε προσέϝειπε γυνή, καὶ ἀμείβετο μύθῳ·
εἴη μὲν καὶ τοῦτ', εἴ μοι ἐθέλοιτέ γε, ναῦται,
ὅρκῳ πιστωθῆναι, ἀπήμονά μ' οἶκαδ' ἀπάξειν.

Dat deze plaats niet toevallig bedorven geraakt, maar door den een of anderen *diorthoot* (ARISTARCHUS?) opzettelijk veranderd en — verminkt is, blijkt uit de onzamenhangende, gebrekkige en ongrieksche constructie: εἰ ἐθέλοιτε — πιστωθῆναι — μ', οἶκαδ' ἀπάξειν; waar wij eene *copula* missen en bovendien een *aoristus* en *futurum* in éénen adem gebruikt zien. Dat door den dichter ϝοίκαδε gezegd is, is buiten twijfel. Maar nu moet, na het weglaten van de ϝ, de leemte daardoor ontstaan aangevuld worden: vandaar het *pronomen* μ', en waarschijnlijk ten gevolge daarvan, de *infinitivus* πιστωθῆναι. Men zal ligtelijk inzien, dat én de epische taal én de constructie volkomen haren eisch hebben, zoo men leest:

ὅρκῳ πιστωθέντες ἀπήμονα ϝοίκαδ' ἀπάξειν.

---

THUCYD. IV. 120. Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, αἷς ἐπήρχοντο, Σκιώνη — ἀπέστη.

Frustra sunt, qui h. l. explicando expedire velint. Vidd. interpp. Rectissime COBETUS *Mnem.* III. 106 monstri quid ali opinatur. Ego vero, nisi me fallunt oculi, sub monstro delitescens cernere mihi videor vocabulum τῶν εἰωθότων, nempe ἐσπένδοντο. De induciis sermo est; quae dum fiunt, deficit *Scione*. Cf. cap. 119: ξυνετίθεντο δὲ καὶ ἐσπένδοντο κτέ. Nollem sanissimum XENOPHONTIS locum *Anab.* I. VIII. 17 corrupisset KRÜGERUS, pro καὶ ἤρχοντο ἀντίοι ἰέναι τοῖς πολεμίοις, *incipiebant obviam ire hostibus*, recepta prava lectione Codicis *Eton.* προήρχοντο et ἰέναι uncinis incluso.

---

POLLUX I. 50. — *ἔμποροι καὶ κάπηλοι καὶ μεταβολεῖς οἱ ὀρθοί τι πράττοντες, οἱ δὲ καθήμενοι βάναυσοι.*

Minus recte HAMAKERUS *Mnem.* II. 174 legit: *οἱ ὀρθοὶ ἀγοράζοντες.* Leviore mutatione pro ΤΙΠΡΑΤΤΟΝΤϾC scribas ΠΙΠΡΑCΚΟΝΤϾC, i. e. *πιπράσκοντες.*

*Delfis Bat.*, *mense Febr.* 1854. J. M. VAN GENT.

---

Prof. SCHNEIDEWIN schrijft in den *Philologus:* »Auch der »neueste biograph E. J. Kiehl lässt in seinem etwas dürftigen »aufsatze »De vita Aeschyli" Mnemosyne I, 363 den Aeschy»los an allen vier schlachten unbedenklich theil nehmen, ob»schon ihm herrn Ritters Didymus nicht unbekannt war." (*Phil.* VIII. 733).

Prof. SCHNEIDEWIN let niet genoeg op drie omstandigheden.

Het stuk »*Aeschyli Vita*" is gedateerd van *Januarij* 1851.

Op bl. 361 wordt medegedeeld dat de schrijver »unice fere de »Chronologia sollicitus" is geweest.

En op de tabel, jaar 490—489, wordt het gezag der *Vita Aeschyli* voor alle vier slagen behalve dien bij *Artemision*, en dat van PAUSANIAS (I. XIV. 4) voor die bij *Artemision* en *Salamis* aangehaald.

Prof. SCHNEIDEWIN zal misschien gelieven op te geven waar de schrijver heeft doen blijken dat hij Prof. RITTERS *Didymus* kende.

Prof. SCHNEIDEWIN is de schrijver der *Hyperidea.*

*L.*, 26 *Junij* 1854. E. J. K.

---

LYSIAS schrijft *κατ' Ἀγοράτου*, bl. 133 (XIII. § 42):

*τῇ γυναικὶ τῇ αὐτοῦ ἐπέσκηπτε, νομίζων αὐτὴν κυεῖν ἐξ αὐτοῦ, ἐὰν γένηται αὐτῇ παιδίον, φράζειν τῷ γενομένῳ ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἀγόρατος ἀπέκτεινε, καὶ κελεύειν τιμωρεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς φονέα ὄντα.*

*Φράζειν τῷ γενομένῳ* is niet goed te verstaan, want het is duidelijk, dat het kind geboren moet zijn om de misdaad van AGORATIUS tegen zijnen vader te kunnen vernemen. Wanneer men leest *φράζειν αὐτῷ ἀνδρὶ γενομένῳ* verdwijnt alle zwarigheid.

---